

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

Aprobat:

în ședința Consiliului Științifico-Didactic,
proces verbal nr. 2 din 31 ianuarie 2019

Președinte: Lilia POGOLȘA,
dr.hab.prof.univ.

PROGRAM

Domeniul de formare: 011 Științe ale Educației

Specialitatea: 0114.8 Limba și Literatura Română (școala națională), pentru cadre didactice din învățământul general

Numărul total de ore: 150 ore contact direct / 450 ore activitate individuală - 20 de credite profesionale.

Baza admiterii: studii superioare

Limba de instruire: Româna

Forma de organizare: cu frecvență la zi

Programul de formare profesională continuă a fost actualizat în conformitate cu *Metodologia de elaborare a programelor de formare profesională continuă a cadrelor didactice* (ordin MECC nr.92 din 30.01.19) în cadrul ședinței Consiliului Științifico-Didactic al IȘE din 31.01.2019 în baza Programului de formare profesională conținută la specialitatea ***Limba și Literatura Română***, coordonat cu MECC în 29.12.2017.

Autori:

Nelu Vicol, dr.conf.univ.

Aliona Grati, dr.hab.conf. univ.

Nina Petrovski, dr.hab.conf.univ.

Viorica Andrițchi, dr.hab.conf.univ.

Ion Achiri, dr.conf.univ.

Pisău Aurelia, lector univ.

Recenzenți:

Svetlana Nastas, dr.

Ștefania Isac, dr.conf.univ

Notă explicativă

1. Concepția formării și destinația Programului

Formarea cadrelor didactice la Limba și Literatura Română semnifică o activitate didactică și psihopedagogică desfășurată ca fiind necesitate raportată, indiferent de situații, la idealul educațional, deoarece realitatea pedagogică însăși trebuie concepută prin prisma aspirațiilor și valorilor, consolidate de istorie și orientate spre viitor, personalitatea însăși fiind definită drept ideal al educației și maximum de desăvârșire într-o ființă umană, a originalității sale specifice, în cadrul principiului social, principiu prin care înțelegem armonia productivă cu mediul.

Programul de formare profesională continuă se axează pe valorizarea entităților lingvistice și literare conforme Curriculumului respectiv și pe aplicarea acestora în acțiuni didactice și competitive cu referire la proiecția profilului și personalității elevului ca fiind un vorbitor coerent de limba română și dotat cu un set de valori și aspirații sociale și de integrare lingvistică și culturală în societate.

2. Scopul Programului de formare continuă se identifică în dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice în didactica *Limbei și Literaturii Române* din perspectiva formării competențelor școlare ale elevilor și promovarea valorilor educaționale în dezvoltarea personalității elevului.

3. Domeniul de activitate a cadrelor didactice

Cadrele didactice formate sunt angajate în calitate de profesori de limba și literatura română în învățământul general și învățământul profesional tehnic postsecundar.

4. Finalitățile Programului conform Ghidului utilizatorului ECTS

Dezvoltarea competențelor profesionale ale cadrelor didactice care vizează:

- valorificarea strategiilor și tehnologiilor educaționale pentru realizarea calitativă a prevederilor curriculumului modernizat la *Limba și Literatura Română în școala națională*, din perspectiva pedagogiei competențelor;
- valorificarea modelelor de proiectare didactică constructivistă;
- desfășurarea unui proces de predare-învățare interactivă, centrată pe formare de competențe;
- promovarea diverselor modalități de activizare a elevilor în cadrul lecției;
- evaluarea rezultatelor școlare în contextul pedagogiei competențelor;
- promovarea activă a valorilor postmodernismului în educație;
- valorificarea reperelor praxiologice moderne ale activităților educative;
- valorificarea legităților psihosociale ale educației moderne;
- valorificarea reperelor praxiologice ale brandingului personal și profesional;
- promovarea diverselor modalități psihologice pentru eficientizarea procesului educațional.

5. Condițiile de realizare a Programului:

Mijloace de formare: În vederea desfășurării cu succes a programului vor fi utilizate resursele spațiale ale IȘE (sălile de curs); computere; tabla interactivă, proiectorul multimedia; TV; acces la internet, copiatoare; suporturi de curs etc.

Metode de formare: training-ul, prelegerea, conversația euristică, brainstorming, dezbateră, problematizarea, studiul de caz, explozia stelară, jocul de rol, modelarea, simularea de situații, metoda construcțiilor de modele, metoda proiectului, metoda obstacolelor, lucrul cu suportul de curs, consilierea etc.

Resurse de timp: 3 săptămâni.

Forme și modalități de evaluare: Se vor promova diverse modalități de evaluare inițială, formativă și sumativă.

6. Echipa de formare:

Colaboratorii angajați la Catedra *Didactica Disciplinelor Școlare*;

Colaboratorii catedrei *Psihopedagogie și Management Educațional*;

Colaboratori ai IȘE;

Responsabili din cadrul MECC;

Personal de sprijin (Secția studii; Centrul de Informatizare și Editare; Contabilitatea, etc.).

Cadre didactice din instituțiile universitare, din învățământul general și din școli de aplicații.

7. Grupul țintă: profesorii de *Limba și Literatura Română din școlile naționale*.

8. Planul de învățământ

Notă. Programul este elaborat în contextul respectării raportului: 30% - ore teoretice, 60% - ore practice și 10% - ore evaluare / schimb de experiență.

a) Calendarul activităților

Săptămâna întâia	Săptămâna a doua	Săptămâna a treia
Timpul didactic: 5 zile, 50 de ore	Timpul didactic: 5 zile, 50 de ore	Timpul didactic: 5 zile, 50 de ore

b) Design-ul Planului de învățământ

Nr. d/o	Denumirea modului	Total ore	Numărul de ore de studiu		Forma de evaluare	
			Inclusiv pe tipuri de activități			
			Prelegeri	Lecții practice		
MODULUL A: Didactica disciplinei școlare Limba și Literatura Română (școala națională)		300	20	55	225	Proiect metod./didactic
I.	TENDINȚE MODERNE ÎN DIDACTICA DISCIPLINEI ȘCOLARE	52	6	7	39	Chestionar
1.	Integrarea intra- și interdisciplinară în contextul formării competențelor școlare	16	2	2	12	
2.	Constructivismul – un nou context al învățării	8	2	-	6	
3.	Metodologia învățării constructiviste	8	2	-	6	
4.	Proiectarea didactică din perspectiva învățării constructiviste	12	-	3	9	
5.	Evaluare / Schimb de experiență	8	-	2	6	
II.	TEORIA ȘI METODOLOGIA FORMĂRII COMPETENȚEI ȘCOLARE	32	-	8	24	Chestionar
1.	Obiectivul educațional, capacitatea și competența școlară: definiții și caracteristici	8	-	2	6	
2.	Taxonomia competențelor în sistemul educațional preuniversitar	8	-	2	6	
3.	Metodologia de formare a competenței școlare	8	-	2	6	
4.	Evaluare /Schimb de experiență	8	-	2	6	
III.	STANDARDELE DE COMPETENȚĂ PROFESIONALĂ ȘI METODOLOGIA DE IMPLEMENTARE	16	4	-	12	Chestionar
1.	Standarde de competență: delimitări conceptuale	8	2	-	6	
2.	Metodologia de implementare a standardelor de competență	8	2	-	6	
IV.	METODOLOGIA DIDACTICII INTERACTIVE	40	-	10	30	Chestionar
1.	Metodologia didacticii interactive (MDI): delimitări conceptuale	8	-	2	6	
2.	Metodologia organizării învățării prin cooperare	8	-	2	6	
3.	Strategii și tehnologii didactice interactive specifice disciplinei Limba și Literatura Română în școlile naționale	8	-	2	6	
4.	Metoda proiectelor în procesul educațional la disciplina Limba și Literatura Română în școlile naționale	8	-	2	6	
5.	Evaluare/ Schimb de experiență	8	-	2	6	

V.	MANAGEMENTUL LEȚIEI MODERNE	64	-	16	48	Chestionar
1.	Lecția din perspectiva didacticii moderne	8	-	2	6	
2.	Modele de conducere a lecției	8	-	2	6	
3.	Organizarea și planificarea managerială a lecției	8	-	2	6	
4.	Perfecționarea managerială a lecției	40	-	10	30	
VI.	EVALUAREA ÎN BAZĂ DE COMPETENȚE	80	10	10	60	Chestionar
1.	Evaluarea din perspectiva formării competențelor școlare	24	4	2	18	
2.	Standarde de eficiență a învățării	16	2	2	12	
3.	Referențialul de evaluare: corelarea <i>standarde de eficiență – competențe școlare</i>	16	2	2	12	
4.	Metodologia elaborării unui instrument de evaluare în bază de competențe	16	2	2	12	
5.	Evaluare /Schimb de experiență	8	-	2	6	
VII.	CULTURA COMUNICĂRII	16	-	4	12	Chestionar
1.	Cultura comunicării pedagogice	8	-	2	6	
2.	Caracter normat și caracter cultivat al limbii literare	8	-	2	6	
MODULUL B Psihopedagogie		180	14	31	135	Test
I.	Repere pedagogice în formarea atitudinilor elevilor	20	2	3	15	
1.	Cultivarea atitudinilor elevilor în procesul educațional.	8	2	-	6	
2.	Problematika formării atitudinilor în cadrul disciplinelor școlare.	8	-	2	6	
3.	Formarea atitudinilor în cadrul activităților educative.	4	-	1	3	
II.	Asigurarea mediului dezvoltativ de învățare.	40	4	6	30	
1.	Mediul dezvoltativ de învățare: esență și caracteristici.	16	2	2	12	
2.	Managementul clasei și al comportamentului elevilor.	24	2	4	18	
III.	Asigurarea climatului psihologic în mediul educațional.	40	4	6	30	
1.	Componentele și dimensiunile climatului psihologic.	16	2	2	12	
2.	Condițiile și formele de manifestare a climatului psihologic (conflictele, coeziunea, comunicarea, nivelul de conducere în activitatea cadrului didactic/managerial).	16	2	2	12	
3.	Modalități psihologice de creare în instituția de învățământ/procesul educațional a climatului prietenos/favorabil.	8	-	2	6	
IV.	Modalități de eficientizare a relațiilor interpersonale la nivel micro și macro social (clasă, școală, societate)	40	4	6	30	
1.	Competența de comunicare interpersonală: esență, forme, procedee, finalități.	16	2	2	12	
2.	Abilitățile specifice comunicării interpersonale în mediul educațional.	16	2	2	12	
3.	Metode și tehnici de comunicare interpersonală în mediul educațional	8	-	2	6	
V.	Reglarea / autoreglarea afectivă în procesul educațional	40	-	10	30	
1.	Inteligența emoțională: esență și strategii de dezvoltare.	4		1	3	

2.	Corelația tridimensională a reglajului afectiv. Tehnici, modalități de reglare/autoreglare afectivă.	8	-	2	6	
3.	Metode de depășire a barierelor psihosociale și instaurarea echilibrului emoțional.	8	-	2	6	
4.	Strategii de diminuare a agresivității personale și sociale.	8	-	2	6	
5.	Dependențele: clasificări, particularități, intervenții.	8	-	2	6	
6.	Profilaxia dependențelor.	4	-	1	3	
MODULUL C: Tehnologii Informaționale și Comunicabile în Educație		60	4	11	45	Chestionar
1.	Aplicații ale Microsoft Word	8	-	2	6	
2.	Lecții interactive în Power Point	8	-	2	6	
3.	Softuri educaționale la disciplină. Tabla interactivă	24	4	2	18	
4.	Platforme E-learning. Paginile web	12	-	3	9	
5.	Evaluare /Schimb de experiență	8	-	2	6	
MODULUL D: Branding profesional		60	4	11	45	Test
I.	Identitatea profesională a cadrului didactic	20	2	3	15	
1.	Valorile - sistem de referință în activitatea și dezvoltarea profesională a cadrelor didactice	8	2	-	6	
2.	Imaginea de sine și identitatea profesională a cadrului didactic	4	-	1	3	
3.	Modalități de dezvoltare profesională a cadrelor didactice. Traseul de dezvoltare profesională a cadrelor didactice.	8	-	2	6	
II.	Dezvoltarea personală a cadrului didactic prin autoeficacitate și automotivare	40	2	8	30	
1.	Credibilitatea profesională: prezența profesională, competența profesională, tactul pedagogic și social	8	2	-	6	
2.	Dezvoltarea personală a cadrului didactic: concepte, componente	8	-	2	6	
3.	Dimensiunile autoeficacității: fizică, mentală, socială/emoțională, culturală, spirituală.	8	-	2	6	
4.	Sursele autoeficacității: persuasiunea verbală, starea fiziologică și psihologică, experiența anterioară, învățarea pe tot parcursul vieții	8	-	2	6	
5.	Condițiile automotivării cadrului didactic. Metoda 7 de „C” ai încrederii	8	-	2	6	
Total general:		600	42	108	450	

9. Bibliografie selectivă:

1. Codul Educației al Republicii Moldova. Chișinău, 2014.
2. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova *Cadrul de referință al curriculumului național*. Chișinău Lyceum, 2017

3. Ministerul Educației Culturii și Cercetării al Republicii Moldova. Institutul de Științe ale Educației. *Curriculumul școlar: Provocări și oportunități de dezvoltare*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale. 7 - 8 decembrie 2018. IȘE, Chișinău, 2018.
4. *Evaluarea în sistemul educațional: deziderate actuale*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale. 09 - 10 noiembrie 2017. IȘE, Chișinău, 2017.
5. Ministerul Educației al Republicii Moldova *Standarde de competență profesională ale cadrelor didactice din învățământul general*. Chișinău, 2016.
6. *Institutul de Științe ale Educației: Istorie, Performanțe, Personalități*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale. 20 -27 octombrie 2016. IȘE, Chișinău, 2016.
7. *Tehnologii didactice moderne*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale. 26-27 mai 2016. IȘE, Chișinău, 2016.
8. *Eficiențizarea învățământului - vector al politicilor educaționale moderne*. Materialele Conferinței Științifice Internaționale 11-12 decembrie 2014. Chișinău: IȘE, 2014.
9. Ordinul Ministerului Educației nr. 872 din 17 octombrie 2016 cu privire la punerea în aplicare a Hotărârii Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică nr. 167 din 07.07.2016 și nr. 205 din 25.07.2016 cu privire la aprobarea recomandărilor de aplicare a normelor ortografice de scriere a lui â și sunt în limba română;
10. *Regulamentul privind evaluarea și notarea rezultatelor școlare, promovarea și absolvirea în învățământul primar și secundar*. Ordinul Ministrului Educației Nr.638 din 30 iunie 2016.
11. Ministerul Educației al Republicii Moldova *Standarde de eficiență a învățării*. Chișinău Lyceum, 2012.
12. *Regulamentul de atestare a cadrelor didactice din învățământul general, profesional ethnic și din cadrul serviciilor de asistență psihopedagogică*. Ordinul ministrului educației culturii și cercetării nr.62 din 23 ianuarie 2018.
13. Ministerul Educației al Republicii Moldova. *Referențialul de evaluare a competențelor specifice formate elevilor*.(2014).
14. *Educația centrată pe elev. Ghid metodologic*.Coordonatori Callo T., Paniș A.. Chișinău: „Print-Caro”, 2010.
15. Vicol Nelu, *Valori și funcții ale limbajului în construcția comunicării*. Chișinău: Totem-Lux, 2018;
16. Marin M. (Coord.). Hadîrcă, M., Autori: Callo, T., Cazacu T., Hadîrcă, M. [et al.]. *Cadrul de referință privind formarea vorbitorului cult de limba română (vorbitori nativi și alolingvi). Studii de analiză și sinteză*. Chișinău: Institutul de Științe ale Educației, 2017 (Tipogr. „Impressum”) – 186 p.: ISBN 978-9975-48-113-7;
17. *Curriculumul școlar pentru disciplina Limba și literatura română, clasele a V-a - a IX-a* (aprobat prin ordinul ME nr. 244 din 27 aprilie 2010);
18. *Limba și literatura română, Curriculum pentru clasele a X-a și a XII-a* (aprobat prin ordinul ME nr. 244 din 27 aprilie 2010).

Notă: *Bibliografia specifică este vizualizată în corpusul Curriculumului de formare profesională continuă la cele 4 module structurate în Planul de învățământ.*

Planul de învățământ al Programului finalizează cu evaluarea competențelor cadrelor didactice în baza elaborării și prezentării **Proiectului metodologic/ didactic**.

În context se aplică și evaluările curente și formative pe module/compartimente ale Planului de învățământ în baza chestionarului, testului etc.

Programul a fost examinat în ședința Catedrei *Didactica Disciplinelor Școlare*, proces verbal nr.1 din 31 ianuarie 2019.

Achiri Ion, dr.conf.univ.,
Șeful Catedrei *Didactica Disciplinelor Școlare*